

1. Kä æ ñu ci buàn mi diit Yecu guæcær œ?

-Kæ šoo góòr kæn nèn nyuuthni ti gày kæ naath ti bi Yecu kæ nyœk kæ lät kæ naath tin tè kæ juàth.

2. Dè buàn næi dàñ di cöp?

-Æ buàn mi pèk kæ bathdœöeri dhieec.

3. Kä mëë ci Yecu jæ tök kæ mi miithæ naath, kæ jurayni di kænæ ræc di ti tëë tè kæ jæ mœ?

-Kæ Jurayni dàñ dhieec kænæ ræc ræw.

4. Kä cu Yecu jæ luäñ idi i bæ næi ti bathdœöeri dhieec mieth kæ jurayni dàñ dhieec kænæ ræc ræw?

-Kæ šoo Yecu æ Kuoth.

-Kä kæ šoo tè Yecu kæ luäñ kæ lätni kæ ti diaal.

5. Kä æ ñu góòr naath æ i ba Yecu jakä kuäär in diit œ?

-Kæ šoo góòr kænæ i bi Yecu kæ kàm mith guàthni diaal.

6. Kä æ ñu kèn Yecu jæ gor i bæ la kuäär nath in diit œ?

-Kæ šoo Yecu ñäcæ lòc nath kæ ti jiäkæ.

-Yecu ñäcæ jæ i naath gor kæn ni šoo bæ kæ möc mieth käraœ.

7. Yecu cètæ kæ mana ëë ci Kuoth æ kàm Gaat Ith-rÿl dädœaar idi?

-Cèt kæ mëë ci mana bèn piny cieñ nhial, inœ bæ ci Yecu bèn piny cieñ nhial.

-Cèt kæ mëë mana munæ Kuoth, inœ bæ Yecu munæ Kuoth.

-Cèt kæ mëë dè Gaat Ith-rÿl liu mi /kèn kæn mith kæ mana, inœ bæ bi naath liu mi /ca Yecu bi ñäth.

-Cuæ tè kæ Ji Pÿ-ræ-thith kænæ ñieec ñuœtni ti cu bèn kæ Yecu.

Kuænæ Mak 7:1-5

1-Kä cu Ji Pÿ-ræ-thith kænæ thààñ ñieecni ñuøetni ti cu bèn kä Jæ-ru-thæ-læm bèn nhiamYecu

2-cu kæn thààñ jààkni Yecu næn camkæn mieth kæ tètkiæn ti “ñuæth,” kæ šoo /kàn kæ lak.

3-(Ji Pÿ-ræ-thith kænæ Ji Juudh diaal /cikæ la mith mi kàn tètkiæn kœñ lak kæ ciañ ñuøetnikæn, tin ca ñiic ni kæ æ dit.

4-Mi cikæ bèn jœk guäth kòkä ñœaani /ci kæn la mith mi /kàn tètkiæn kœñ lak. Kä tit kæn ñuøet ti kœñ bæ, cèt kæ làk liiri, kæ dhààri kænæ töök.)

5-Kä cu Ji Pÿ-ræ-thith kænæ ñiec ñuøetni Yecu thiec, “Æ ñu mith jààku æ kàn tètkiæn lak œ cèt kæ ñiic ditni mœ?”

-Kä æñ ci Ji Pÿ-ræ-thith kænæ ñieec ñuøetni gaak kæ jààk Yecu mœ?

-Kæ šoo /kèn jààk Yecu ñuøet ditni guœær.

-Æn ñiic ditni æ lèèñu?

-Æ ñiic mi ci Ji Pÿ-ræ-thith æ nooñ raar kæ šoo bi naath æ guœær kæ kui kä šoo bi Kuoth kæ nhœk.

-Kuoth nhœkæ naath cèt kæ pèk ñiicä min kääp naathæ kæ cärkiæn?

-Šèth.

-Kä kæ šoo kääp Ji Pÿ-ræ-thith ñuøet diaal tëë ca lät æ kæn, ci kæn æ ñäth i dœœ bi Kuoth kæ nhœk.

-Kä kæ šoo Ji Pÿ-ræ-thith kääp kæn ñuøet ditni, lòckiæn ñöt kæ kæ ti jiäk niæ thin.

-Æn kàpdu kæ ñuøet dèè lœcdú jakä gœa æ kæn?

-Šèth.

-Kä kæ šoo Ji Pÿ-ræ-thith kääp kæn ñuøet raariæn, kæ lòckiæn ræci kæ ti jiäk æ lõñ.

-Mi tè dhaar thàtdu kæ dhiac nyantèri ræci, dèræ bè raar kæ làk dhar raaræ?

-Šèth.

-Æ ñu mi ci Yecu æ lär Ji Pÿ-ræ-thith?

Kuænæ Mak 7:6

6-Cu Yecu jæ lög, “Tè Ai-dhæ-yæ kæ cuœœñ mëë cæ ruac kæ kuidun yiæn ji mÿytä; cet kæ mëë ca gør: ‘Næi titi luøeth kæ šä kæ leeþkiæn, kä lòckiæn nànkæ kæ šä.’”

-Ci Yecu Ji Pÿ-ræ-thith cœl i ji mæætä.

-Kac æ ñu?

-Kac æ rami /ci ruaacnikæ kænæ lätkæ wæk kææl, kæ šoo /ci kæ kæl.

-Ci Yecu wèè mi ca lar æ gòk ni Ai-dhæ-yæ ræi Buøek Kuøeth kæ kui diæn æ thuøek.

-Æ ñu mi ci gòk ni Ai-dhæ-yæ jæ lat kæ kui nææni titi?

-Ci gòk ni Ai-dhæ-yæ jæ lar kæ kui nææni titi i kæn ñàthkæ Kuoth kæ leeþkiæn, kä lòckiæn nànkæ kæ Kuoth.

-Ci gòk ni Ai-dhæ-yæ jæ lar i ñàth kæ Kuoth kæ rieetkiæn, kä /ci mœ lòckiæn.

-Æn Kuoth nhœkæ næi tin ñàthkæ jæ kæ rieetkiæn?

-Šèth.

-Kä æ ñu mi ci Yecu æ nyœk kæ lär Ji Pÿ-ræ-thith?

Kuænæ Mak 7:7-9

7-Ci Yecu wèè “Pàlkæ šä bañ; kæ šoo ñieckæ ni ñuøet nath.’

8-Cia ñut Kuøeth bàny piny kä cuøræ käp ni ñiic ditni nath.”

9-Kä cuæ kæ jiok: “Yiæn cia tèè kæ duøepkun gòlä ti bànyæ ni ñuøet Kuøeth piny kæ šoo bia tit ni ñiic ditni!”

-Ci Yecu wèè Ji Pÿ-ræ-thith ci paliæn nhiam Kuøeth /thil luøet.

-Ci Ji Pÿ-ræ-thith paliæn nhiam Kuøeth /thil luøet i idi?

-Kæ šoo lòk Kuoth paliæn.

-Kä æ ñu Kuoth /cæ pal Ji Pÿ-ræ-thith nhæk œ?

-Kæ šoo paliæn bæ lèèpniikiæn kä ro, kä /cæ bæk raar lòcnikiæn.

-Kæ šoo paliæn nyööthæ rœ puànynikiæn, /ci mœ lòcnikiæn.

-Æn Ji Pÿ-ræ-thith lät kæ ni ñu kæ ciañ ditnikiæn?

-Ji Pÿ-ræ-thith tol kæn ni ñuøet Kuøeth kæ jæ.

-Gòòr Kuothæ i dè naath ñuøetkiæn mat ræi Buøkdæ, min la Bayböl?

-Šèth.

-Kæn /cuøenæ duøær bi wöc kiæ rèp kä tin ci Kuøeth kæ lar kä Bayböl.

-Kæ kær kä mëë ci Yecu mæmæ lär Ji Pÿ-ræ-thith, cu Yecu buøen cœl.

Kuænæ Mak 7:14-15 kænæ 17-19

- 14-Cu Yecu buàn nyøk kæ ciol rœ, "Yiæn diaal, liæñæ šä, kæ tiætæ mæmæ.
- 15-/Thilæ mi tè raar ran mi dè jæ jakä kæ 'jiäk' kæ wädæ puœœnydæ. Kä æ min bèè raar ran æ jæn bi jæ jakä 'jiäkœ.'"
- 17-Kä kæ kør kæ mëë ci Yecu buàn bany piny kæ cuæ cöth duèèl, cu Jààkæ jæ thiec kæ kui cäätä min cæ lar.
- 18-"Yiæn /thil yiæn tiit?" cuæ kæ thiec. "/Ci yiænæ ñäc æn šoo /thilæ mi la wä puœœny ran mi dè jæ 'ñuÿth'
- 19-Kæ šoo /ci cöthni jæn lœœcdæ wäni jæn jiyydæ, kæ nyøkæ rœ kæ kac raar puœœnydæ." (Kæ lär kæ mæmæ ci Yecu mith diaal jakä "gœw")

-Kä æ ñu mi ci Yecu æ lär buàn?

-Ci Yecu wèè /thilæ mi wäk ræi ran kæ bè raar mi dè raan jakä 'ñuæth.'

-Kä Yecu lötæ ni ñu?

-Yecu lötæ ni šoo /ci naath ñuæth kæ kui mithni ti jiäk kiæ tèt ti ñuæth-ñuÿth.

-Æ ñu /ci naath jiäk kæ mieth mi ñuæth kiæ tèt ti ñuæth-ñuÿth œ?

-Kæ šoo mieth mi ñuæth kænæ tèt ti ñuæth /cikæ wä lœœc.

-Ci Yecu wèè mieth mi ñuæth kænæ tèt ti ñuæth wäk jiyy, kæ lœc kæ raar puœœny, kæ /ca lœc thiap æ kæn.

-Kæn tin cam kœn kæ dè kœn jakä gœw nhiam Kuœth?

-Šèth.

-Kæ šoo tæ kæ ti /canæ cam æ jæn in dè kœn jakä gœa nhiam Kuœth?

-Šèth.

-Kæ tin läth kœn kæ puœœny kæ tin dè kœn jakä gœa nhiam Kuœth?

-Šèth.

-Kæ šoo tæ kæ ti /canæ läth puœœny dè kœn jakä gœa nhiam Kuœth?

-Šèth.

-Kä æ ſu mi ci Yecu jæ lar bæ?

Kuœnæ Mak 7:20-23

20-Kä cu Yecu wè kæ ruac i, "Min bè raar ran æ jæn min jak raan kæ 'ñuœth œ.'

21-Kæ šoo ræci, ræi lœaac ran, bëni cär ti jiäk raar thin, ciañ lèrää, kual, näk, dhom määän,

22-ciañ ræœñä, nhok rikni nath, ciañ mi wänwän, kuèèth, ciañ jiäk, tiææl, liak kæ rœ, kænæ lät dœœrä.

23-Kæn ti jiäk diaal titi bækæ raar puœœny ran kæ kæn tin jakæ raan kæ ñuœth œ."

-Æ ſu mi ci Yecu jæ lar kæ min jak raan kæ ñuœth œ?

-Ci Yecu wèè min tè ræcœ moe æ jæn min jak raan kæ ñuœth œ.

-Æ ſu mi tè ræci mi jak raan kæ ñuœth œ?

-Æ lœcdæ.

-Kæ šoo ci A-dœm kænæ Yip duer ræi Kakä Æ-dÿyn, cu lòckiæn cu ñuœth niæ wancœ.

-K-æn kænæ Æ-bæl ca lòckiæn dap ñuœth kæ.

-Ab-ram, Ai-dhæk, kænæ Jæ-kœb ca lòckiæn dap ñuœth kæ.

-Kä Gaat Ith-rÿl ca lòckiæn dap ñuœth kæ.

-Næi diaal ca lòckiæn dap ñuœth kæ.

-Kä kæ šoo ca næi diaal dap kæ lòc ti ñuœth, cu ñuÿth kæliw cu bèn raar lòcnikœn.

-Æn Kuoth næænæ ciañ jiäni lòcnikœn?

-Juää.

-Kuoth næænæ jiäök in tè lòc nææni diaal.

-Kä jiäk tin tè, lòcni nææni diaal kæ ñuuni?

-Kæ cär ti jiäk, ciañ lèerà, kual, näk, dhom määän, ciañ rææñä, tiææl, nhok rikni nath, ciañ mi wän-wän, ciañ jiäök, kuèèth, liak kæ rœ, kænæ lät dœcœræ.

-Kä cu Yecu naath möc kæ cääät.

Kuænæ Luk 18:9-12

9-Tæ kæ thaañ nath ti ñäckæ ni ciañ goeyädiæn kä guæckæ næi tin kœñ piny, cu Yecu cääät æ mæ cu lar:

10-“Tæ kæ wuni ræw ti ci wä pal luaak Kuøeth, kæl æ raan Pÿ-ræthith kä min dœñ æ thuul thulbukä.

11-Kä cu raan Pÿ-ræ-thith rœ jiæc kä cuæ pal kæ rœcœdæ i: ‘Kuoth, kàmä ji liak kæ šoo cä cèt kæ næi tin kœñ– tin la mààc, lààt jiäkní-riàr æ mäni /cet kæ thuul thulbukä mæmæ.

12-Thekä kä rææw kä juœk kä thöpä wäl nyinikä tin jièkä.”

-Ræi cääätä min ci Yecu jæ lar, kæ ñaani kæn næi dàñ ræw tè ci wä luaak palä mœ?

-Kæl æ raan Pÿ-ræ-thith kä min dœñ æ thuul thulbukä.

-Æ ñu mi ci Pÿ-ræ-thith æ car kæ rœcœdæ?

-Æn Pÿ-ræ-thith caræ ni šoo gœa lœcdæ.

-Kä æ ñu car Pÿ-ræ-thith jæ mœ i gœa lœcdæ mœ?

-Kæ šoo cæ ſuøet ditni käp.

-Kæ šoo thekæ kärææw kä juøek.

-Kæ šoo thöpæ wäl wààlikæ tin la jiekæ ni ciañ luaak Kuøeth.

-Æn Pÿ-ræ-thith cæ rœ liak æ lõñ.

-Caaræ jæ i æ wut mi gœa.

-Caaræ jæ i tin diaal tin cæ lät gœw käe.

-Caaræ jæ i gœa ni jæn kä næi tin kœkiæn.

-Æn Pÿ-ræ-thith /cæ jæ ñäth i góòræ Kääñ.

-Kä tæ idi kæ kui thuul thulbukä?

Kuænæ Luk 18:13

13-Kä cu Yecu wèè, “Cu thuul thulbukä cuœñ æ nàn. Kä /kènæ jæ læ gor i bæ nhial liæc, cuæ kawdæ piem kä wèè i, ‘Kuoth, æ lœcdú kœc kæ šä, æ šän guàn duèèri.’”

-Æ ſu mi ci thuul thulbukä jæ car kæ rœœdæ?

-Ci thuul thulbukä jæ ñàc i lœcdæ ſuæthæ.

-Kä cu thuul thulbukä jæ ñàc idi i lœcdæ ſuæthæ mœ?

-Kæ šoo cæ jæ ñàc i cärkæ tin jiäk bëkæ raar lœœcdæ min ſuæth.

-Ci thuul thulbukä jæ ñàc i cæ duèr, kæ šoo cæ Kuoth duer duer.

-Cæ jæ ñàc i /cæ lœcdæ min ñuæth dè luäñ kæ riët.

-Cæ jæ ñàc i ròn æ kæ lià.

-Kä cu thuul thulbukä Kuoth cu cœl kæ šoo bæ jæ kän.

-Kä æ ñu mi ci Yecu jæ nyæk kæ lär?

Kuænæ Luk 18:14

14-Kä cu Yecu wèè, “Šän lärä jæ yiæ æn wut æ mæ, kä wut in dœñ, cuæ puæth jiek nhiam Kuæth. Kä rami wä rœ wä kap nhial ba jæ luæc piny, kä rami wä rœædæ luæc piny ba jæ kap nhial.”

-Ci Kuoth nhæk ni raan Pÿ-ræ-thith?

-Šèth.

-Kä æ ñu cu Kuoth raan Pÿ-ræ-thith lòk œ?

-Kæ šoo Pÿ-ræ-thith /cæ jæ ñäth i ñuæth lœcdæ.

-Kæ šoo Pÿ-ræ-thith /cæ jæ ñäth i cæ Kuoth duer duer.

-Ci Kuoth thuul thulbukä nhæk?

-Juää.

-Kä æ ñu ci Kuoth thuul thulbukä nhæk œ?

-Kæ šoo ci thuul thulbukä jæ ñàc i tæ kæ lœc mi ñuæth.

-Kæ šoo ci thuul thulbukä jæ ñàc i cæ Kuoth duer duer.

-Kæ šoo ci thuul thulbukä Kuoth cœl kæ šoo bæ jæ kän.

-Kä æ ŋu mi ci Yecu jæ lar kæ guut cääätä?

-Ci Yecu wèè rami lög rœ piny nhiam Kuøeth, bi Kuoth æ kap nhial.

-Kä rami wä rœ kap nhiam Kuøeth, bi Kuoth æ luœc piny.